

Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпровської обласної ради»

Кафедра природничо-математичної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

В.К.Кірман
«05» вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1.5. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

(безпека життєдіяльності, основи охорони праці та цивільний захист)

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія

Дніпро, 2019

Робоча програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» для студентів, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, за спеціальністю 053 «Психологія».

Розробник: Сидоренко Г.Г., доцент кафедри природничо-математичної освіти, кандидат біологічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри природничо-математичної освіти

Протокол від «05» вересня 2019 року №1

Завідувач кафедри

В.К.Кірман

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЄКТС на рік - 3	05 Соціальні та поведінкові науки	Заочна форма навчання
		Нормативна
Загальна кількість годин на рік 90	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки – 1-й
		Семестр – 1-й
		Лекції – 4 год
Модульних контролів – 1	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Практичні заняття – 4 год.
		Самостійна робота – 82 год.
		Індивідуальна робота – не запланована
		Форма підсумкового контролю: залік

2. Заплановані результати навчання

Метою вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності» є теоретична і практична підготовка майбутніх фахівців з опанування знань, умінь і навичок створювати безпечні умови життя і діяльності у середовищі перебування, осягнення світоглядних принципів гармонійних стосунків людини з технікою, природою та суспільством.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» є:

- розуміння природи небезпечних і шкідливих чинників у ситуаціях, що виникають у навколишньому середовищі, їх ідентифікація, пошук і обґрунтування оптимальних безпечних умов життя людини;
- формування у здобувачів вищої освіти навичок запобігання виникнення надзвичайних ситуацій, а в разі їх виникнення вживати адекватних заходів і виконувати дії, спрямовані на їх ліквідацію.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути таких **компетентностей** як:

- здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей;
- здатність до розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;
- здатність до провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності;

- здатність до зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;
- здатність збирати, систематизувати й аналізувати статистичну інформацію;
- здатність до управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах;
- вміння оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства;
- здатність приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень;
- здатність аналізу наявності небезпечних та шкідливих виробничих чинників.

Програмні результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни студенти повинні **знати**: основні етапи та принципи формування безпечної життєдіяльності людини; характеристики, класифікацію та нормування зовнішніх та внутрішніх негативних факторів, що негативно впливають на здоров'я людини; вплив психофізіологічних особливостей людини на формування її безпеки; небезпеки, які можуть виникнути вдома, на вулиці, у доквіллі, в освітньому закладі та їх можливі наслідки;

вміти: визначати рівень безпеки системи „людина – життєве середовище”; оцінювати середовище перебування стосовно особистої безпеки, безпеки колективу; ідентифікувати небезпеку; визначати причини та можливі наслідки небезпек; оцінювати рівень небезпек; визначити психофізіологічні особливості людини та їх роль у забезпеченні особистої безпеки; надавати першу медичну допомогу в екстремальних ситуаціях собі та іншим потерпілим; визначати вимоги законодавчих актів у межах особистої та колективної відповідальності; визначати вимоги щодо навчання працівників з урахуванням їх функціональних обов'язків; визначати шкідливі та небезпечні виробничі фактори на робочому місці.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Правові та організаційні засади безпеки життєдіяльності.

ТЕМА 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності. Основні проблеми у сфері життєдіяльності людини. Ризик як кількісна оцінка небезпек. Програма дій з забезпечення безпеки людини.

ТЕМА 2. Класифікація небезпек. Природні загрози та характер їх проявів. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Соціально-політичні небезпеки, їх види та особливості.

ТЕМА 3. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Захисні властивості людського організму. Психосоціальні наслідки впливу негативних чинників небезпек надзвичайних ситуацій. Психологічна та медична реабілітація постраждалого населення.

Змістовний модуль 2. Правові та організаційні засади охорони праці та цивільного захисту.

ТЕМА 4. Загальні питання, правові та організаційні основи охорони праці. Суб'єкти і об'єкти охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці. Нормативно-правові акти з охорони праці.

ТЕМА 5. Цивільний захист як основа безпеки у надзвичайних ситуаціях. Роль, місце і завдання цивільного захисту в структурі заходів щодо забезпечення життєдіяльності населення України. Загрози життєдіяльності під час надзвичайних ситуацій. Надзвичайні ситуації мирного часу та їх класифікація. Забезпечення безпеки життєдіяльності в надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часу. Правова основа цивільного захисту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
Змістовий модуль 1. Правові та організаційні засади безпеки життєдіяльності.						
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.	16	2	2			12
Тема 2. Класифікація небезпек.	12					12
Тема 3. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.	22	2	2			18
Разом за змістовим модулем 1	50	4	4			42
Змістовий модуль 2. Правові та організаційні засади охорони праці та цивільного захисту.						
Тема 4. Загальні питання, правові та організаційні основи охорони праці.	22					22
Тема 5. Цивільний захист як основа безпеки у надзвичайних ситуаціях.	18					18
Разом за змістовим модулем 2	40					40
Усього годин	90	4	4			82

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оцінка психологічних якостей особистості, що впливають на безпеку життєдіяльності.	2
2	Визначення стану стресового навантаження людини. Стресостійкість особистості.	2
Разом		4

Критерії оцінювання роботи під час практичних занять

За виконання практичної роботи студент отримує максимум 10 балів: ретельне виконання роботи, правильне оформлення звіту та висновків, відповідь на контрольні запитання.

№ з/п	Назва теми та зміст роботи	Кількість балів та критерії оцінювання
1	<p>Оцінка психологічних якостей особистості, що впливають на безпеку життєдіяльності.</p> <p>Виконання завдань відповідно до методичних рекомендацій; відповідь на практичному занятті; оформлення звіту та висновків проведеної роботи; захист проведеного дослідження.</p>	<p>«10 (9)» – завдання виконані у повному обсязі, вірно та згідно з методичними рекомендаціями; студент дає правильні і змістовні відповіді на запитання; звіт та висновки оформлено без помилок та обґрунтовано;</p> <p>«8 (7)» – завдання виконані у згідно з методичними рекомендаціями; під час відповідей на запитання студент проявляє достатній рівень знань, але допускає декілька помилок; звіт та висновки оформлено без помилок;</p> <p>«6 (5)» – під час виконання завдання студент проявляє деякі неточності; відповіді на запитання формулює з помилками; звіт та висновки зроблені не у повному обсязі;</p> <p>«4 (3)» – завдання виконані не у повному обсязі; студент дає лише частково правильні відповіді на запитання; звіт та висновки оформлено з помилками;</p>

		«2(1)» – завдання виконані з помилками, студент погано володіє навчальним матеріалом; звіт та висновки оформлено з помилками або взагалі відсутні.
	Разом за темою	10
2	Визначення стану стресового навантаження людини. Стресостійкість особистості. Виконання завдань відповідно до методичних рекомендацій; відповідь на практичному занятті; оформлення звіту та висновків проведеної роботи; захист проведеного дослідження.	«10 (9)» – завдання виконані у повному обсязі, вірно та згідно з методичними рекомендаціями; студент дає правильні і змістовні відповіді на запитання; звіт та висновки оформлено без помилок та обґрунтовано; «8 (7)» – завдання виконані у згідно з методичними рекомендаціями; під час відповідей на запитання студент проявляє достатній рівень знань, але допускає декілька помилок; звіт та висновки оформлено без помилок; «6 (5)» – під час виконання завдання студент проявляє деякі неточності; відповіді на запитання формулює з помилками; звіт та висновки зроблені не у повному обсязі; «4 (3)» – завдання виконані не у повному обсязі; студент дає лише частково правильні відповіді на запитання; звіт та висновки оформлено з помилками; «2(1)» – завдання виконані з помилками, студент погано володіє навчальним матеріалом; звіт та висновки оформлено з помилками або взагалі відсутні.
	Разом за темою	10
	Разом балів	20

6. Самостійна робота

Зміст самостійної роботи в межах дисциплін «Безпека життєдіяльності» визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Самостійна робота над навчальною дисципліною «Безпека життєдіяльності» включає:

- оформлення тематичного словника;
- підготовка та оформлення схем і таблиць;

- опрацювання та поглиблене вивчення рекомендованої літератури;
- підготовка до опитування на практичних заняттях;
- створення презентації на одну із запропонованих тем.

№ з/п	Зміст самостійної роботи	Форма звітності	Бали
1	Визначити основні поняття теми №1-5 та вписати їх із поясненням у тематичний словник.	Словник	max 35 балів
2	Переведіть основну інформацію теми №1-5 на мову таблиць або схем	Схеми та таблиці	max 35 балів
3	<p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <p><i>ТЕМА № 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Системний аналіз в безпеці життєдіяльності. 2. Роль майбутнього психолога у забезпеченні безпеки життєдіяльності. 3. Джерела небезпеки, небезпечні та шкідливі чинники. <p><i>ТЕМА 2. Класифікація небезпек.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види тероризму, його вражаючі чинники. 2. Соціальні та психологічні чинники ризику. 3. Роль аналізаторів у забезпеченні безпеки людини. <p><i>ТЕМА 3. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дії населення у вогнищі хімічного ураження. 2. Дії населення у вогнищі радіаційного ураження. 3. Дії населення при ураганах. <p><i>Тема 4. Загальні питання, правові та організаційні основи охорони праці.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні вимоги електробезпеки. Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. 2. Надання домедичної допомоги при ураженні електричним струмом. 3. Пожежна безпека. <p><i>ТЕМА 5. Цивільний захист як основа безпеки у надзвичайних ситуаціях.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту. 2. Цивільна захист в сучасних умовах. 	<p>Словник Схеми та таблиці</p> <p>Словник Схеми та таблиці</p> <p>Словник Схеми та таблиці</p> <p>Словник Схеми та таблиці</p> <p>Словник Схеми та таблиці</p>	<p>7-1 7-1</p> <p>7-1 7-1</p> <p>7-1 7-1</p> <p>7-1 7-1</p> <p>7-1 7-1</p>

	3. Сили і засоби цивільного захисту України, їх характеристика і призначення. 4. Рівні надзвичайних ситуацій.		
4.	Зробити презентацію на одну із запропонованих тем: 1. Вплив соціальних, духовних і політичних чинників на життєдіяльність людини. 2. Біоритми та їх роль у життєдіяльності людини. 3. Тривожний комплект та його вміст. 4. Характеристика джерел різних видів небезпек. 5. Природні надзвичайні ситуації, причини та наслідки. 6. Організація цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації.	Презентація	10-1
	Разом балів		80

Критерії оцінювання самостійної роботи

1. Словник основних понять з теми (за різними літературними джерелами – не менше 5 визначень з кожного питання теми з вказівкою джерела). Максимальна кількість балів – 7.

«7» – надано 10 понять або більше за вимогами;

«6» – надано 8 - 9 понять за вимогами;

«5» – надані поняття без вказівок джерел або їх всього 6 - 7;

«4» – надані поняття з одного джерела або їх всього 4 - 5;

«3» – надані поняття з одного джерела або їх менше 4;

«2» – поняття переписані з конспекту;

«1» – поняття не відповідають темі.

2. Інформацію теми перевести на мову таблиць або схем. Максимальна кількість балів – 7.

«7» – надано 10 схем або таблиць створених самостійно на основі навчального матеріалу

«6» – надано 8-9 схем або таблиць створених самостійно на основі навчального матеріалу;

«5» – надано схем або таблиць менше 8, або хоча б одна взята з інших джерел;

«4» – є хоча б одна схема або таблиця, яка не відповідає навчальному матеріалу або взята з інших джерел;

«3» – є декілька схем або таблиць запозичені з інших джерел;

«2» – схеми та таблиці зроблені не самостійно або не відповідають змісту теми;

«1» – схеми та таблиці зроблені не самостійно і не відповідають змісту теми.

3. Презентація за обраною темою. Максимальна кількість балів – 10.

«9–10» – використання єдиного стилю оформлення; оптимальна кількість інформації на слайді; дотримання високої контрастності при доборі кольору фону та тексту; наявність плану, мети, джерел; загальна кількість 12 слайдів;

«7–8» – використання єдиного стилю оформлення; оптимальна кількість інформації на слайді; дотримання високої контрастності при доборі кольору фону та тексту; наявність плану, мети, джерел; загальна кількість 10 (11) слайдів;

«4–6» – відсутність хоча б однієї вимоги або кількість слайдів до 8

«2–3» – відсутність частини вимог або кількість слайдів до 6;

«1» – оформлення презентації не відповідає вимогам.

Максимальна кількість балів за кожну тему – 14 балів, якщо зроблена презентація.

7. Методи навчання

Словесні: лекція, навчальна дискусія.

Наочні: презентації, відеоматеріали.

Інтерактивні: проблемне навчання; робота в малих групах; мозкова атака; складання інтелектуальних карт, метод кейсів, вправи

8. Методи контролю

До методів контролю засвоєння курсу «Безпека життєдіяльності» відноситься поточний та підсумковий контроль.

Поточним шляхом оцінюються робота на практичних заняттях та самостійна робота (опитування, тестування та самоаналіз, самооцінка на практичних заняттях);

Підсумковий контроль – залік за сумою балів самостійної і практичної роботи.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота					Сума балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			100
T1	T2	T3	T4	T5	
24	14	24	14	24	

10. Академічна доброчесність

Під час вивчення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» студент повинен знати, що її викладання ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил,

якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

За порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни «Анатомо-фізіологічні основи нервової системи» із результату, який отримав студент, вираховується 30% від максимального балу за той захід оцінювання, в якому було виявлено порушення.

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90-100	A	зараховано
84-89	B	
74-83	C	
65-73	D	
60-64	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни на електронних носіях.
2. Методичні рекомендації до практичних робіт на електронних носіях.
3. Комплекс літератури з дисципліни.

13. Рекомендована література

Базова

1. Бедрій Я. І. Цивільний захист України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2017. – 392 с.
2. Безпека життєдіяльності: навч. посібник / Т. Є. Стиценко та ін. Харків: ХНУРЕ, 2018. – 336 с.
3. Вахонєва Т. М. Основи охорони праці в Україні. Київ: Дакор, 2019. – 508 с.
4. Запорожець О. І. Безпека життєдіяльності: 2-ге видання. Київ: ЦУЛ, 2019. – 448 с.
5. Запорожець О. І. Основи охорони праці: 2-ге видання. Київ: ЦУЛ, 2019. – 264 с.

Допоміжна

1. Желібо Е. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Київ: «Каравела», 2005. – 344с.
2. Основи охорони праці / К. Н. Ткачук та ін. Київ: Основа, 2011 – 474 с.
3. Основи цивільного захисту: навч. посібник / В.О. Васійчук, В.Є Гончарук, С. І. Качан, С. М. Мохняк. Львів: Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2010. – 417с.
4. Халмурадов Б. Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 138 с.
5. Шевчук О. А. Словник з безпеки життєдіяльності. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. – 184 с.

14. Інформаційні ресурси

1. http://os.nure.ua/wp-content/uploads/2019/05/posibnik-bgd_2018_p.1.pdf – Безпека життєдіяльності: навчальний посібник.
2. http://nung.edu.ua/files/attachments/navchalnyu_posibnyk_po_cz_2017.pdf – Курс лекцій з цивільного захисту.
3. <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/5/10/2-10-mz33.pdf>. – Безпека життєдіяльності: навчальний посібник.